

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
19 december 2022 (mondelinge uitspraak 13 december 2022)

Zitting: 13 december 2022 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van ...
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2022 – 088

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klaagster is het niet eens met (de redenen van) de gedwongen opname.
2. Klaagster is het niet eens met de verplichte medicatie. Haar klacht hierover is in de vorige klacht formeel gegrond verklaard. Zij wil opnieuw behandeling van deze klacht.
3. Klaagster is het niet eens met de inname van de telefoon en de tablet.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 8 december 2022 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van haar dossier.
- Op 9 december 2022 zijn aangeklaagden en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Op 9 december 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 13 december 2022.
- De commissie heeft aangeklaagden verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft geen schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 13 december 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagden en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op ... Zij is bekend met een manisch-depressieve stoornis met eerder gedwongen opnames.

Op 27 oktober 2022 is klaagster met een crisismaatregel opgenomen. Op 31 oktober 2022 heeft de rechtbank, locatie Utrecht, een machtiging voortzetting van de crisismaatregel toegewezen

tot en met 21 november 2022, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie zijn toegewezen.

Op 27 oktober 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op 27 oktober 2022 is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Op 4 november 2022 wordt de beslissingsbrief aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de voortzetting van de crisismaatregel en wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 4 november 2022 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: opname in een accommodatie, beperken van de bewegingsvrijheid en medicatie vanwege een psychische stoornis: bipolaire stoornis. Ernstig nadeel bestaat eruit dat klaagster manisch is en sterk is afgevallen. Zij geeft veel geld uit en er is sprake van acute teloorgang. Klaagster weigert toegang tot haar woning, de deur was vastgeschroefd en moest met hulp van de politie geforceerd worden. Klaagster is niet in staat tot een redelijke waardering van haar belangen ter zake lichamelijke en psychiatrische behandeling en veiligheid.

Op 6 december 2022 heeft de rechtbank, locatie Utrecht, een zorgmachtiging verleend tot en met 6 juni 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie zijn toegewezen.

Op 8 december 2022 is klaagster met ontslag gegaan.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat antwoordt zij dat het wel met haar gaat. Zij vertelt dat haar lichaam niet helemaal mee werkt. Klaagster zegt dat zij afgelopen donderdag, 8 december 2022, met ontslag is gegaan. Zij vertelt dat zij niet terug kan naar haar eigen huis. De deur is bij haar opname opengebroken. Zij gaat verhuizen, is bezig met zicht-afspraken en verblijft nu op een ander adres.

Gevraagd hiernaar vertelt klaagster dat er geen enkele reden was om haar gedwongen op te nemen. Zij heeft aan alles meegewerkt. De afspraak was dat drie personen haar zouden komen ophalen, dan zou zij vrijwillig meegaan. Op het afgesproken moment stonden er geen drie personen, maar zeven mensen, waaronder de politie. Klaagster heeft dit in een eerdere klachtzaak aan de orde gesteld. Klaagster begrijpt niet waarom zij is opgenomen. Er zijn volgens behandelaars contacten met Afrikaanse mensen, die onbetrouwbare financiële bedoelingen hebben. Klaagster vraagt zich af hoe ze hierbij komen. Ook zijn de behandelaars van oordeel dat de darmziekte verband houdt met de manie en dit is volgens haar niet waar. Klaagster vertelt dat zij in juni 2022 ziek uit Afrika is terug gekomen met een parasiet in haar darmen, pds en een schimmel in haar maag en slokdarm. Na terugkomst in Nederland heeft ze acht dagen in het ziekenhuis gelegen. Vanaf die tijd is zij gewoon alleen thuis geweest.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij de medicatie neemt. Zij slikt 1000 mg Lithium, waar zij wel last van heeft. Zij zegt dat zij in november eenmaal een injectie heeft gehad, maar daarna niet meer. Klaagster twijfelt aan de gestelde diagnose 'manisch'. Zij was druk en dit kwam door haar zussen, die de huidige opname in gang hebben gezet. Een door haar geraadpleegde therapeut in Amsterdam vindt dat zij wel druk is, hypomaan, maar niet manisch.

Gevraagd naar de inname van de telefoon en de tablet antwoordt klaagster dat behandelaars dachten dat zij 5.000,- euro naar Afrika zou hebben overgemaakt. Zij heeft inzage in haar bankafschrijvingen gegeven waaruit bleek dat zij dit niet heeft gedaan. Klaagster zegt dat de inname van de telefoon en de tablet gedwongen is en zij mocht hierover ook niet eerst haar advocaat bellen. Klaagster zegt dat er geen sprake is van een vrijwillige inname.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd, antwoordt zij dat er goed naar haar is geluisterd en dat zij alles heeft kunnen zeggen.

Gevraagd of de pvp nog een aanvulling heeft antwoordt zij dat klaagster bij opname geen geldprobleem had en dat er geen sprake was van maatschappelijke of acute teloorgang. De inname van de telefoon is gebeurd in verband met geldproblemen. Hiervoor is geen brief in de zin van artikel 8:9 Wvvgz opgemaakt of uitgereikt.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat hij klaagster vanaf de opname kent en dat hij de reden van de opname niet kent; hij was hierbij niet betrokken. Hij vertelt dat klaagster vanaf de opname in een verhoogd expansieve stemming met psychotische symptomen, zoals achterdocht, verkeerde. Aangeklaagde kent klaagster van een vorige opname. Bij een eerdere opname in 2020 was hetzelfde psychisch beeld in een manische episode te zien. Om die reden is er besloten om haar op 10 november 2022 verplichte medicatie toe te dienen. Ambulante behandeling is niet mogelijk. Klaagster braakt de Lithium uit. Op de vraag naar de toediening van de medicatie in november antwoordt aangeklaagde dat klaagster daardoor beter in contact is en dat zij uiteindelijk de medicatie vrijwillig inneemt en nu met ontslag is.

Gevraagd naar de medicatie en de vaststelling in de eerdere klachtzaak dat er geen artikel 8:9 Wvvgz brief is uitgereikt, antwoordt aangeklaagde dat er ook geen nieuwe brief is uitgereikt. Dit klachtonderdeel is derhalve al behandeld.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er in tegenstelling tot hetgeen klaagster stelt geen sprake is van een gedwongen zorg in de vorm van de inname van de telefoon en de tablet. Aangeklaagde stelt dat er zorg was over een koop van een stuk grond en een betaling van € 5.000,- hiervan. Op grond hiervan is er overleg geweest en heeft klaagster vrijwillig de telefoon en de tablet ingeleverd. Er is samen met de verpleegkundige een inzage geweest, dus een oplossing in gezamenlijkheid. Aangeklaagde zegt dat hij het oprecht vervelend vindt dat klaagster de inname anders heeft beleefd. Hij zegt dat als hij gedwongen zorg had gewild, hij dit dan had aangezegd. Zijn insteek was, zoals ook de insteek van de verpleegkundige was, om dit gezamenlijk op te lossen. Aangeklaagde zegt dat uit de inzage is gebleken dat klaagster niet

onverantwoord met haar geld is omgegaan, waarop klaagster antwoordt dat zij dit goed vindt om te horen.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester genomen crisismaatregel en de door de rechtbank toegewezen machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 4 november 2022 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 4 november 2022 blijkt dat klaagster bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 27 oktober 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Hij heeft op 27 oktober 2022 overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 4 november 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster een afschrift van de beslissing gegeven en haar op 4 november 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder verplichte zorg in de vorm van een opname de geestelijke stoornis in stand blijft en dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel en een opname noodzakelijk is.

Klaagster is in de thuissituatie manisch ontregeld. De klachten zijn begonnen met verlies van sleutels, slapen in de schuur, 's morgens iedereen wakker bellen en met bouwvakkers samen zich toegang verschaffen tot haar huurwoning, inclusief braakschade. Klaagster is zeer druk en valt snel af, tot inmiddels bedreigend laag gewicht. Zij heeft allerlei plannen die zeer wisselend en niet realistisch zijn. Zij meldt allerlei spullen naar Afrika te willen laten vershippen en heeft ook contact met mannen uit Afrika, maar dit lijken mannen met andere bedoelingen naar de indruk van behandelteam.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg in de vorm van een opname doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot verplichte zorg in de vorm van een opname voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van een opname op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegronnd**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 2.

De commissie constateert dat dit klachtonderdeel met betrekking tot het toedienen van medicatie in een eerdere uitspraak van de klachtencommissie is behandeld en dat er nadien geen wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden. In de eerdere klachtprocedure is de klacht over het toedienen van medicatie formeel gegrond verklaard in verband met het ontbreken van de zogenaamde artikel 8:9 beslissingsbrief. Er is geen nieuw beslissingsbrief opgemaakt en uitgereikt aan klaagster.

De commissie constateert dat het juridisch niet mogelijk is om tweemaal eenzelfde klacht ter behandeling in te dienen.

De commissie verklaart dit klachtonderdeel derhalve **niet ontvankelijk**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 3.

De commissie constateert dat klaagster en aangeklaagde een andere beleving hebben bij de inname van de telefoon en de tablet. Naar het oordeel van de commissie zijn er, met verwijzing

naar de inhoud van de voortgangsrapportage, onvoldoende argumenten dat er sprake is van dwang. Bovendien is er volgens de commissie geen sprake van een gedwongen inname van de tablet en de telefoon, nu zij slechts voor zeer korte duur in overleg met de verpleegkundige zijn ingenomen. Op grond hiervan is er ook geen beslissingsbrief voor de inname opgemaakt. Dit laat onverlet de opmerking van aangeklaagde dat hij het oprecht vervelend vindt dat klaagster de inname anders heeft beleefd en dat in haar de oplossing in de vorm van de inzage niet in gezamenlijkheid is genomen.

De commissie verklaart dit klachtonderdeel derhalve **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

Klachtonderdeel 1.: **ongegrond**

Klachtonderdeel 2.: **niet ontvankelijk**

Klachtonderdeel 3.: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. S.J.M. de Neeve, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Dhr. drs. G.A. van Herk, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klaagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over klachtonderdeel 2 kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.